

N:o 21.

Af herr **M. G. Bruzelius**, om utvidgning af högre allmänna läroverket i Kristianstad.

För den, som aktgifvit på våra allmänna läroverks utveckling under de sista 20 åren, är det *ett* drag, som särskildt är i ögonen fallande, nemligen realliniens stora och i synnerhet under de sista tio åren snabba tillväxt. Detta gäller såväl inom läroverken i deras helhet som äfven, hvilket jag genast ber att få framhålla, inom den öfversta klassen. Till belysning af denna tillväxt må anföras följande tabell:

Antalet lärjungar vid Sveriges allmänna läroverk 1876—1895.

Höstterminen år	Latinlinien	Reallinien	Reallinien i % af hela antalet	Latinlinien inom 7:de klassen	Reallinien inom 7:de klassen	Reallinien inom 7:de kl. i % af 7:de kl.
1876	4,155	1,749	29,62	874	122	12,25
1877	4,178	2,265	35,16	880	173	16,43
1878	4,557	2,423	34,71	964	211	17,97
1879	5,019	2,483	33,10	1,082	248	18,65
1880	5,340	2,421	31,84	1,138	323	22,11
1881	5,471	2,454	30,97	1,201	370	23,55
1882	5,494	2,379	30,22	1,210	344	22,14
1883	5,473	2,363	30,15	1,291	292	18,45
1884	5,468	2,364	30,19	1,361	254	15,73
1885	5,293	2,372	30,94	1,268	265	17,29
1886	5,178	2,513	32,67	1,352	286	17,46
1887	4,873	2,599	34,78	1,325	315	19,21
1888	4,511	2,733	37,73	1,203	346	22,34
1889	4,325	2,778	39,11	1,138	310	21,42
1890	4,178	2,887	40,86	1,078	305	22,05
1891	3,939	3,182	44,68	1,039	342	24,76
1892	3,935	3,461	46,80	942	374	28,42
1893	3,889	3,629	48,27	889	399	30,98
1894	3,911	3,795	49,27	926	413	30,85
1895	3,896	4,077	51,13	928	496	35,25

Under det reallinien i procent af hela antalet står obeslutsam såväl inom läroverken i deras helhet som inom 7:de klassen från 1876 till 1884, visar den efter denna tid en afgjord stegring i förra fallet från 30 % till 51 %, i senare fallet från 16 % till 35 %.

Att reallinien för det flertal, som afgår från läroverket utan att hafva fullständigt genomgått detsamma, allt mera visat sig som den lämpligaste, är ju icke att undra på, men dess ökning är proportionsvis betydligt större inom 7:de klassen än inom hela läroverket. Detta är ett synnerligen beaktansvärdt sakförhållande. Och dock har ju af ålder staten särskildt gynnat latinlinien, och så sker än i dag. Utom de 20 städer, der det fins fullständiga läroverk på båda linierna, hafva vi i Sverige 9 städer, der läroverken äro fullständiga endast på latinlinien, under det att i blott 2 städer reallinien men icke latinlinien är fullständig. Vid 5 af nyssnämnda 9 läroverk sker undervisningen på reallinien till och med 6:te klassen, men icke i 7:de. Detta förefaller mig vara ett synnerligen olämpligt sätt att inrätta läroverk och är, åtminstone hvad beträffar Kristianstads läroverk, en uppenbar misshushållning. Lärjungeantalet å reallinien inom 6:te klassens båda afdelningar vid detta läroverk under de sista 5 årens höstterminer synes af följande tabell:

	År 1892	År 1893	År 1894	År 1895	År 1896
Lärjungar i R. 6: 1 ...	2	0	6	3	9
» i R. 6: 2 ...	0	1	0	3	0

Här har således bekostats särskilda lärare för att under ett års tid undervisa endast *en* lärjunge, under ett annat 2 och under öfriga ett fåtal. Det är också naturligt, att vid sådana läroverk reallinien inom 6:te klassen icke kan få någon större tillströmning. De, som icke ämna gå igenom hela läroverket, sluta i allmänhet före 6:te klassen. De, som ämna genomgå läroverket och tillhöra staden, sättas af lätt insedda ekonomiska skäl i regeln på latinlinien, äfven om de hellre skulle vilja gå på reallinien. De utom staden boende, för hvilka underhåll i alla händelser måste bekostas i en stad, sättas, om de skola genomgå ett läroverk på reallinien, hellre från början vid ett sådant, der de kunna få gå qvar hela tiden, än att de skulle två år före afslutningen behöfva byta om läroverk.

För att reglera detta missförhållande finnas två medel: antingen att indraga reallinien äfven i 6:te klassen, eller ock att utsträcka den äfven

till 7:de. Utom att det förstnämnda sättet strider mot hela den utveckling, som vid läroverken för närvarande på naturligt sätt gör sig gällande, vill jag särskildt för Kristianstads läroverk tillråda det senare sättet af flera skäl. Inom staden och dess omnejd har under de senaste åren en allmän klagan låtit höra sig, att vid läroverket reallinien är stympad, så att föräldrarne måste sätta sina söner på latinlinjen eller också sända dem till annan stad. Det är också onaturligt, att i Kristianstad, som ligger jembörelsevis långt ifrån någon annan stad med fullständigt läroverk, och der ett större artilleriregemente är förlagdt, ingen möjlighet skall finnas att få genomgå fullständig kurs på reallinien.

Nu kan anmärkas, att, då reallinien i 7:de klassen vid Kristianstads läroverk från höstterminen 1877 indrogs, detta skedde på grund af den ringa tillslutning, som på denna linie der förefans. Förhållandena äro emellertid nu så olika mot vid den tiden, såsom synes af ofvan först intagna tabell, och såsom framgår af de åsigter, som från många olika håll inom Kristianstads läroverksområde uttalats, att en stor sannolikhet finnes, att reallinien nu skulle vinna en betydligt större tillströmning än då.

Jag ämnar därför föreslå Riksdagen att lemna ett anslag till upprätthållande af ytterligare två lärarebefattningar vid Kristianstads läroverk, men jag anser lämpligast, att detta beviljas på extra stat under 5 år, för att man under den tiden må vinna säker erfarenhet om, huruvida anslaget är af synnerligt behof påkalladt.

På grund häraf får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen för åren 1898—1902 på extra stat höjer anslaget till Kristianstads allmänna läroverk med 4,000 kronor årligen, för att dermed må uppehållas två e. o. lektorsplatser, och med vilkor att läroverket göres fullständigt äfven på reallinien.

Stockholm den 25 januari 1897.

G. Bruzelius,
riksdagsman för Kristianstad.